

Titel: Kapitel I.

Citation: "Kapitel I.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r01-shoot-chptrd1e43022/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

kan, naar Andragendet udgaar fra en Domfældt. At selve Andragendets Indgivelse ikke i Medfør af Lovens kan have denne Virkning, maa ansees for en Selvfølge, hvorimod Udsættelse eller Stænding af Fuldbvirkelsen maa indtræde, naar Andragendet er taget til Følge.

De to sidste Paragrafer i Kapitlet handle om Dprejning mod Udeblivesvirkninger i Straffeprocessen. Det følger af dennes Grundfættninger, at der kun i forholdsvist ringe Omfang indtræder skadelige Virkninger af Udeblivelse. For den Sigtedes Bedkommende følger dette af Anklageprocessens Princip, saaledes som tidligere udviklet. For Anklagens Bedkommende kommer man i offentlige Straffesager til samme Resultat af Hensyn til det Offentlige Interesse. Som det foregaaende har vist, komme Udeblivesvirkninger dog frem navnlig ved Retsmidlerne, og enkelte andre Tilfælde forekomme ogsaa. At Dprejning da maa kunne opnaaes under de i §§ 438 og 439 angivne Betingelser, kan ikke være tvivlsomt. I § 438 handles om den Sigtede; de opregnede Tilfælde have Hensyn til Anvendelsen af Retsmidler med Undtagelse af det første, hvor Kravet til Dprejning fremkommer ved Reglen i § 200, jfr. § 368, i Forbindelse med den Udelukkelse af Paants, som hjemles ved § 397. De Afgjorelser, der omhandles i begge disse Paragrafer, falde ind under Reglen i § 108; der gives som Følge deraf ingen Retsmidler mod dem.

Syvende Afsnit.

Om Behandlingen af Sager, der ikke forfølges af Statsanklageren eller Politiet.

Følge Udfæstets §§ 38—40 er der Straffesager, hørende under Udfæstets Omraade som forfølges af Andre end Statsanklageren eller Politiet, og ifølge Udfæstets § 4 kan det forekomme, at borgerlige Retskrav af den Forurettede forfølges i Forbindelse med en Straffe-

sag og da efter Regler, som det tilfalder Lovens om Strafferetsplejen at fastsætte. Om de Grunde, hvorpaa de nævnte Bestemmelser i Udfæstet ere byggede, henvises til, hvad der er bemærket tidligere. Det er fundet hensigtsmæssigt at samle de nærmere Regler om Behandlingen af disse Sager i et særøget Afsnit. Thi vel ere for en stor Del de samme Regler anvendelige, som gjælde om de Sager, der omtales i Afsnittene 3—5; men de Særegenheder, som maa komme frem, kunde ikke ret vel finde Plads i hine Afsnit, uden at skade Døerftueligheden. Den Sondring, som iøvrigt er lagt til Grund indenfor det nærværende Afsnit, har en naturlig Forklaring Særlig udsøndres maatte for det første Reglerne om Behandlingen af borgerlige Retskrav, som forfølges af den Forurettede i Forbindelse med Straffesagen (Kap. III). Ved de Straffesager, der falde ind under Afsnittet, maatte det blive en naturlig Afskillelse, om Sagen angaar en Handling, der ogsaa kan forfølges af den offentlige Anklagemyndigheds Organer, eller om den alene kan paatales af Private. Der Mødes derfor mellem Sager, der paatales i Henshold til Udfæstets § 38 eller § 40 (Kap. I), og Sager, der paatales i Henshold til § 39 (Kap. II).

Kapitel I.

Om Sager, der paatales i Henshold til § 38 eller § 40.

Af de 6 Paragrafer, som dette Kapitel indeholder, give de 3 sidste Bestemmelser, som særlig foranlebiges ved, at flere have Paataleret i disse Sager. Vortsees fra disse, vil et Blik paa de i §§ 440—442 givne Regler vise, at Særegenhederne ved Behandlingen af Sager, der paatales i Henshold til § 38 eller § 40, ikke ere mange og tilbøls af underordnet Betydning, en naturlig Følge af Anklageprincipets Gjenneførelse i Sager, der forfølges af de offentlige Anklagemyndigheder. Under disse Omstændigheder fandtes det lettere at stille i Spidsen Grundfættningen om, at

de for offentlige Sager givne Regler ogsaa i det Hele her finde Anvendelse, og derefter i den Orden, som Sagens Gang medfører, at angive de færegne Hofstrifter, end at give en fuldstændig Ordning af Processens Gang, der for en stor Del maatte blive en Hjælp og uundgaaelig vilde medføre en ikke ringe Bidtstiftighed, selv om der paa de enkelte Punkter jævnlig kunde henvises til tidligere Regler. Naarlig maatte denne Betragtning blive afgjørende med Hensyn til de Sager, der forfølges i Genhold til den den Forurettede ved § 40 1ste Stykke hienlede subsidære Paataleret, hvis Omraade er saa stort, medens den dog kan forudsæes praktisk sjælden at ville komme til Anvendelse.

Ved Dverførelsen af de for offentlige Straffesager gjældende Regler frembyder der sig strax det vigtige Spørgsmaal, om Dverførelsen kun skal strække sig til de Regler, der gives i 4de til 6te Afsnit af Udkastet, eller ogsaa ganske eller for en Del til Reglerne i det 3die Afsnit. Spørgsmaalet er dette, om der i de Sager, der ikke forfølges af Statsanklager eller Politi, overhovedet kan blive Tale om en for offentlige Myndigheder foregaaende og derfor processuelle Regler undergivende Undersøgelse, førend Anklage er rejst for den dømmende Ret. En Selsølgelse er det for det Første, at om en Efterforskningsvirksomhed af Politiet eller Statsanklageren kan der ikke være Tale. Dette følger af selve Forudsætningen for de omstridte Sager. Sine Myndigheds Efterforskning er kun et Middel for at forberede Anvendelsen af deres egen Paataleret; men her paatales uafhængigt af dem. Paa den anden Side ligger det i de almindelige Regler, at Forundersøgelse ved Retten i visse Tilfælde ikke kan finde Sted. Dette gjælder saaledes om de Sager, der forfølges i Genhold til § 38, se § 22 1ste Stykke, men kan ogsaa være Tilfældet med Sager, der paatales i Genhold til § 40. Spørgsmaalet er altsaa dels, om i de Sager, hvor Forundersøgelse for Anklagen overhovedet kan finde Sted, en saadan ogsaa kan fremkaldes af den Private, der paataler i Genhold til § 40, dels om den Paataleberettigede i disse og de andre under Kapitlet hørende Sa-

ger kan begjære en Bistand af Undersøgelsesdommeren for Paatalen paa lignende Maade, som Statsanklageren eller Politimesteren under den offentlige Efterforskning, jfr. § 221. Hvad nu først angaar den subsidære Paataleret efter § 40 1ste Stykke, vilde der vistnok være god Grund til kun at indrømme den som en Bistand til at optræde som Anklager for den dømmende Ret, dersom man maatte opfatte den som nærmest sigtende til at værne om den Forurettedes Interesse. Thi det stemmer herved med Forholdets Natur eller den tidligere Lovgivnings Grundsatninger, at en Privat har Strax paa Undersøgelsesdommerens Hjælp for at faae Materiale til at afgjøre, om han i egen Interesse skal bestemme sig til at vaatale en mod ham udøvet strafbar Handling, se ogsaa Udkastets § 446. Det er saaledes ganske konsekvent, at det tykke Udkast, der opfatter den subsidære Privateanklage fra hint Synspunkt og derfor ogsaa kun tilsteder den indenfor snævre Grænser, udelukker den Forurettede fra at begjære Forundersøgelse. Efter den Opfattelse, der ligger til Grund for nærværende Udkasts Regler om den subsidære Privateanklage, vil man derimod ikke kunne afgjøre Spørgsmaalet ved denne Betragtning. Opfatter man den private Anklager som den, der tager Samfundets Interesse i Straffesagens Forfølgning i sin Haand, er det ogsaa naturligt ikke uden videre at opskjære ham fra den foreløbige Anklage, som staar de offentlige Myndigheder aaben ved Andragende om Forundersøgelse, førend Anklagen rejses. Til blot Angiver bliver han derved ligejaaldt som den offentlige Anklager. Dog er der uengetlig Grund til paa dette Punkt at søge særlige Garantier ved Privateanklagen. Til disse hører for det Første, at Andragendet om Forundersøgelse bør kunne nægtes fremme ogsaa af den Grund, at de forelagte Oplysninger ikke vække grundet Mistanke, jfr. derimod § 229, og dernæst, at Andragendet maa rettes til Landsretten, saaledes at Undersøgelsesdommeren ikke kan antage det uden en Beslutning af denne, se herom § 441 Nr. 3. Andre Hensyn medføre, at der regelmæssig ikke kan tillægges den private Anklager en lignende Bistand som den, Statsanklageren og

Politiet har efter § 221. Det er en Paataleret, der er hjemlet; en saadan forudsætter, at en bestemt Person kan sigtes. At indkomme den private Anklager Krav paa Underfølgelsesdommerens Hjælp til en almindelig Efterforskning, der ikke er rettet mod en bestemt Person, vilde gaa ud herover. Som en Folge heraf blive Reglerne i 3die Afsnit Kap. I ordentligvis i deres Helhed uanvendelige i disse Sager. Kun hvor Sagen ikke taaler Opjættelse, kunne enkelte Retshandlinger begjæres af Underfølgelsesdommeren, førend Sagen er anbrøngiggjort for Retten. Men dette er ikke ejendommeligt for disse Sager, men gjælder ogsaa ved de i næste Kapitel omhandlede private Straffelager, se § 446, og har ogsaa sine besjændte Analogier i Civilprocessen. Lidelis lignende Betragtninger føre til i de andre Sager, der omhandles i dette Kapitel, at sætte den samme Betingelse for Afdgangen til Retshandlinger ved Underfølgelsesdommeren for Anklagen. Særlig kommer det ved § 40 2det Stykke i Betragtning, at den private Forsøgning her ikke kan betragtes som foretagen i Samfundets Interesse, og hvad § 38 angaar, at Paatalen efter samme Kun er naturlig, forsaavidt Sagen derved hurtigere og lettere kan bringes til Ende.

3 Doerensstemmelse med det Udvalgte ere Forskrifterne i § 440. Udtrykkene i 1ste Stykke ere saaledes valgte, at det allerede af dem fremgaar, at Bestemmelserne i tredie Afsnit Kap. I ikke ere medindbefattede; i al Fald bliver det klart ved det 2det Stykke af Paragrafen.

Af de færegne Forskrifter for Behandlingen, som §§ 441 og 442 indeholde, er der kun to, som angaa Sager, der forfølges i Genhold til § 38, se § 441 Nr. 4 og 442 Nr. 3. Den sidste af disse udtaler, at ved Anvendelsen af Rettsmidler i Sager, der ere forfulgte i Genhold til § 38, maa Statsanklageren optræde i Anklagens Interesse; den færegne Paataleret efter § 38 gjælder kun Behandlingen i første Instans. Reglen er iøvrigt ganske svarende til den, som vilde gjælde, naar Sagen forfulgtes af Politiet, se § 398. Alle de andre Bestemmelser i Paragraferne have Henlyk til § 40.

End Bestemmelsen i § 441 Nr. 1 angaar, bemærkes, at Doerholdelsen af den Betingelse for Paataleretten i Genhold til § 40 1ste Stykke, at den offentlige Myndighed har vægret sig, nærmest er i dennes Interesse, idet det maa fastholdes, at en med den private Anklager til Ende ført Sag ikke kan optages igjen af den offentlige Anklager, medmindre Betingelserne for en ved Realitetens afgjort Straffelags Gjenoptagelse ere tilstede. Om Betingelsen er tilstede, bør derfor baade paases af Dommeren i Embeds Medfør, og den offentlige Anklagemyndighed bør sættes i Stand til at fremsætte sin Indsigelse. Derfor paalægges det den private Anklager at ledsage sin Anklage med Oplysning om, at Betingelsen er tilstede, og at tilfille Anklagemyndigheden Gjenpart af Anklagen. Den Sigtede har selvfølgelig ogsaa Interesse i at afværge en Behandling, der kan blive frugtless, naar Sagen ikke føres til Ende, fordi Betingelsen mangler; men er Forhandlingen engang begyndt, er hans Interesse nærmest, at Sagen føres til Ende og bliver afgjort, idet han ellers maa underkaste sig en gjentagen Forsøgning om det Samme. Til denne den Sigtedes Interesse bør der nu tages Hensyn, naar Sagen er videre fremtrede, og naar saaledes tillige mange andre Hensyn gjøre det lidet ønskeligt, at den stedfundne Forhandling bliver uden Rytte. Den offentlige Anklager bør ikke ved sin Passivitet kunne bevirke, at Sagen paa et sent Stadium afstrydes. Derved begrundes Slutningsreglen under Nr. 1. Kun Statsanklageren, der virkelig ikke har opgivet Sagen, ej længere saae den privat forfulgte Sag standset, kan han dog altid selv tage den i sin Haand, hvortilmod han, naar han engang har opgivet Sagen, kun kan gjøre det under den i § 445 angivne Betingelse.

Reglen i § 441 Nr. 2 behøver ingen Forklaring. Bestemmelsen under Nr. 3 er ovenfor omtalt. Nr. 4 indfører en Forandring i den Regel, som gjælder i de af Statsanklageren ved Landsretten forfulgte Sager, at en Forsøgelse paa skriftlig Grundlag af Anklagens Begrundethed ikke sker i Embeds Medfør, se § 254 Nr. 2. Efter Forsøg-

ningen i Genhold til § 40, bør saadan Pro-
 velle finde Sted i Embeds Medfør. En privat
 Anklage bør, selv om den Sigtede vil finde sig
 deri, ikke som saadan kunne have de Virknin-
 ger, som ere nyttede til at være sat under
 Ektale, og det Offentlige kan med Hensyn
 til de Byrder, den mundtlige Hovedforhand-
 ling medfører, ikke være volgyvet en privat
 Anklagers og den Sigtedes Forgyldtfindende.
 3 Underretssager, hvor Udfastet ikke Hender
 saadan Forprovelse, naaets Betryggelse i Sid-
 nævnte Henseende ad en anden Vej. Udfastet
 overfører nemlig den ellers kun i Politisager
 gjældende Regel i § 364, hvorefter det
 første Møde under Hovedforhandlingen ikke er
 beregnet paa Bevisførelse, til at gjælde ved
 alle Underretssager, der høre under dette Ka-
 pitel, uden Hensyn til, om deres Forfølgning
 vilde være tilfalden Politimesteren eller Stats-
 anklageren, jfr. ogsaa § 447 i Slutningen.
 Reglen i § 442 Nr. 1 fastfatter Virkningerne
 af den private Anklagers Udelukkelse under
 Hovedforhandlingen. Den offentlige Inter-
 esse kræver her ikke en saadan Regel, som
 er fastsat i § 279 (Sagen udelukkes altid);
 det er ogsaa klart, at den vilde være meget
 hensynløs mod den Sigtede, der ikke har
 den Betryggelse, som ligger i en offentlig
 Anklagers Embedspligt. Et Udgangspunktet
 rigtigt, ville isovrigt de enkelte Bestemmelser
 ingen Forklaring behøve. Det Samme gjæl-
 der om de Udelukkelsesvirkninger, som Nr. 4
 fastfatter, hvor Rettsmidler anvendes. Reglen
 under Nr. 2 er et nødvendigt Supplement
 til § 206.

Da Resultatet af den Forfølgning fra den
 offentlige Anklagemyndigheds Side, som har
 fundet Sted i de her omhandlede Sager, utviv-
 lsomt bliver forbindende for den, der har en
 ved § 38 eller § 40 hjemlet Paataaleret, men
 denne Ret paa den anden Side derved kunde
 blive ganske illusorisk, maa det nødvendigvis
 være en Afgang for den efter hine Para-
 grafer Paataalerettigede til at optage en
 Sag, der er begyndt, men ikke føres til Ende
 af den offentlige Myndighed, uden Hensyn til
 de Betingelser, der ellers gjælde for en Sags
 Gjenoptagelse. Men paa den anden Side
 kræver den Sigtedes Interesse, at denne Ad-

gang benyttes snart, og det maa derfor være
 den Paataalerettigedes egen Sag at følge den
 Sag, hvori han har Interesse, saaledes, at
 han bliver i Stand til at gjøre Brug af sin
 Ret saa betids, som Loven kræver. Paa disse
 Betragtninger ere Bestemmelserne i § 443
 byggede. Hvad de enkelte Bestemmelser i denne
 angaar, bemærkes blot, at Slutningen af
 Nr. 2 kun tilligter at afværge Misforstaaelse;
 det er f. Ex. klart, at den private Anklager
 ved at optage Sagen, der frafaldes af Stats-
 anklageren under Forundersøgelsen, ikke kan
 hindre den Løsladelse af en fængslet Sigtet,
 som Dommeren finder begrundet. At Reg-
 len under Nr. 3 kun angaar § 40, forklares
 ved § 442 Nr. 3. At Paaanke i Genhold
 til § 40 maa anmeldes inden den samme
 Frist, som gjælder for den offentlige Myndig-
 hed, volder ingen Vanstuelighed; det vil med
 andre Ord sige, at den private Anklager maa
 anmelden Paaanke betingelsesløst, nemlig hvis
 den offentlige Anklager ikke paaanfer.

Medens der ved den subsidære Privat-
 anklage ikke er Grund til at indrømme den
 Private Ret til at optræde som Medanklager,
 hvilket aabenbart gaar videre end en subsidær
 Paataaleret*), maa en saadan Ret derimod
 tilkomme den Private, der har en ligebe-
 rettiget Forfølgningsret (§ 40 2det Stykke);
 anvendt maa Vedkommende paa det Offent-
 ligheds Vegne have samme Ret, naar en saa-
 dan Sag er anhangiggjort af den Private, se
 § 444.

Naar den offentlige Anklagemyndighed har
 vægret sig ved at forfølge eller har frafaldet
 Forfølgning, blive for dens Vedkommende
 ubetinget Reglerne i 6te Affaits Kapitel IV
 anvendelige, om end den Private i Genhold
 til § 40 1ste Stykke har paataalt. Deraf
 følger, at den offentlige Anklagemyndighed nu
 ikke atter kan indtræde i Sagen, medmindre
 Betingelserne for Sagens Gjenoptagelse ere
 tilstede, se § 445. Særegne Regler om
 Formen for den Indtræden i Sagen, som §§
 444 og 445 ommelde, ere ikke ansete for

*) Tilfældet er naturligvis et andet, naar en Del
 af Anklagen frafaldes af den offentlige Anklager.

nødvendige. For et tilfældt analogt Tilfælde foreskrives § 288, at der gjøres Meddelelse til Retten skriftlig, eller under Hovedforhandlingen mundtlig til Retsbogen, og denne Regel kan utvivlsomt anvendes ogsaa her.

Kapitel II.

Om Sager, der paatales af Private i Genhold til § 39.

De Betragtninger, i Genhold til hvilke Straffesager, der af Lovgivningen ere henviste til Paatale af Private, ere inddragne under Udkastet til Lov om Strafferetsplejen, ere fremstillede tidligere. Af disse fremgaar det, at Hovedgrunden er, at det civilprocessuelle Grundprincip, Parternes Raadighed over Sagen, ikke i en Sag om Straf kan gjøres anvendelig paa den Sigtede. Med Hensyn til hans Stilling under Sagen maa Straffeprocessens Grundsaetninger blive anvendelige. Anderledes forholdes det sig derimod med Anklageren. I det Lovgiveren har henvist Sagen til privat Paatale, viser den, at Anklagen ikke er en offentlig men en væsentlig privat Interesse i disse Sager. Som en Folge heraf kan der ikke være Tvivl om, at Raadighedsprincipet og dets Konsekvenser i fuld Udstrækning maa komme til Anvendelse paa Anklageren. Fremdeles er det klart, at Overførelsen af disse Sager fra Civilprocessen til Straffeprocessen ingen Forandring bør gjøre i den Grundsaetning, at den Paataleberettigede intet Krav har paa offentlig Myndighedens Bistand for at forklaffe sig Grundlaget for sin Anklage. Egejaalidt som der kan være Spørgsmaal om en offentlig Efterforskning af Statsanklager, Politik eller en Indskrænkning i Efterforskningsøjemed af Undersøgellesdommeren af egen Drift, ligesaaalidt kan den Paataleberettigede begjære Forunderjøgelse eller have en saadan almindelig Besøjeelse til for Anklagen at andrage hos Undersøgellesdommeren paa enkelte Retshandlinger som den, der ved § 221 er hjemlet Statsanklageren og Politiet

under den offentlige Efterforskning, jfr. hvad der blev bemærket ved forrige Kapitel. At Anklageren i Tilfælde, hvor Omstændighederne ikke tillade Dpføjeelse, har Afgang til Undersøgellesdommeren, er noget Andet. Paa lignende Maade kan en Part ogsaa i Civilprocessen faae Bevis fort for Hovedforhandlingen, og samme Besøjeelse har ogsaa Modparten. I Overensstemmelse med det Anførte er Indholdet af § 446.

Hvad de heromhandlede Sagers processuelle Behandling iøvrigt angaar, kan der ikke, som i forrige Kapitel, henvises til de Regler, som vilde finde Anvendelse, hvis Sagen forfulgtes af det Offentlige, da saadan Forfulgning her er udelukket. Der maatte altsaa gjøres en særlig Ordning. Af de to Former for Underrettsbehandling, som Udkastet hjemler i offentlige Sager, frembød den Form, der er anvendelig i Sager, som paatales af Politiet, et naturligt Forbillede. Flere af de Særegenheder, der finde Sted i disse offentlige Sager, Aplydes Grunde, der med samme Høje finde Anvendelse i de private Straffesager. Dette gjælder navnlig om Reglerne i §§ 363 og 364. Hovedforhandlingen finder altsaa Sted strax eller med kort Forløb; det første Møde er ikke særlig beregnet paa Bevisførelse, medmindre Beviserne haves ved Haanden. Det er ikke mindre naturligt her end i offentlige Politisager først at se, om og hvorvidt Bevisførelse er nødvendig. Dette er Indholdet af § 447 1ste og 4de Stykke. Reglen i 2det Stykke er overført fra det civilprocessuelle Udkast; ogsaa Reglen i 3die Stykke har sit Forbillede i dette Udkast og behøver ingen Forklaring. Medens § 448 sidste Stykke hjemler en ellers i Straffesager ukendt Konsekvens af Anklagerens Raadighed over Sagen, fastsætter det 3die Stykke en Forskjel med Hensyn til Dommerens Stilling til Beviset, der begrundes ved Parternes forskellige Stilling i disse Straffesager. At Forlig bør prøves, er aldeles naturligt. Men Betingelsen for, at et Forlig, der gaar ud paa, at den Sigtede paatager sig en Straf, kan indgaaes, maa efter Sagens Natur være, at Dommeren ikke finder Grund til at betvivle den Sigtedes Skyld. At det ogsaa er